Euroopan parlamentti
2019-2024

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

2022/2188(INI)

19.7.2023

LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalta

ulkoasiainvaliokunnalle ja kansainvälisen kaupan valiokunnalle

EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoa koskevasta mietinnöstä
(2022/2188(INI))

Valmistelija (*): Dragoş Pîslaru

(*) Valiokuntien yhteistyömenettely – työjärjestyksen 57 artikla

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavia ulkoasiainvaliokuntaa ja kansainvälisen kaupan valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka ne myöhemmin hyväksyvät:

– ottaa huomioon Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen[1],

– ottaa huomioon sopimuksen Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä[2],

– ottaa huomioon komission kertomuksen 24. maaliskuuta 2022 Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 1. tammikuuta – 31. joulukuuta 2021 (COM(2022)0126),

– ottaa huomioon komission kertomuksen 15. maaliskuuta 2023 Euroopan unionin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan välisen kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta 1. tammikuuta – 31. joulukuuta 2022 (COM(2023)0118),

– ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen,

– ottaa huomioon Euroopan sosiaalisen peruskirjan,

– ottaa huomioon Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimukset ja pöytäkirjat ja erityisesti ILO:n perusasiakirjat,

– ottaa huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan ulkoministerin ja komission varapuheenjohtajan Šefčovičin 24. maaliskuuta 2023 antaman yhteisen julkilausuman erosopimuksella perustetun sekakomitean kymmenennen kokouksen ja kauppa- ja yhteistyösopimuksen kumppanuusneuvoston toisen kokouksen tuloksista,

A. ottaa huomioon, että 1. tammikuuta 2021 alkaen EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välistä kauppaa ja yhteistyötä on säännelty EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimuksella; ottaa huomioon, että kauppa- ja yhteistyösopimuksen institutionaalinen kehys saatiin valmiiksi ja se otettiin täysimääräisesti käyttöön vuonna 2022;

B. ottaa huomioon, että kauppa- ja yhteistyösopimuksessa määrätään sosiaaliturvan yhteensovittamisesta EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä 1. tammikuuta 2021 jälkeen liikkuvien henkilöiden sosiaaliturvaoikeuksien suojelemiseksi; ottaa huomioon, että se tarjoaa myös tasapuoliset toimintaedellytykset reilun kilpailun varmistamiseksi säilyttämällä suojelun korkean tason useilla aloilla, mukaan lukien

[1] EUVL L 149, 30.4.2021, s. 10.
[2] EUVL C 384 I, 12.11.2019, s. 1.

sosiaaliset oikeudet ja työntekijöiden oikeudet, sekä sitovilla täytäntöönpano- ja riitojenratkaisumekanismeilla, joilla varmistetaan sääntöjen noudattaminen;

C. ottaa huomioon, että järjestäytymistä, kollektiivisia neuvotteluja ja työtaistelutoimia koskevat perusoikeudet on kirjattu kansainväliseen oikeuteen ja ne ovat olennainen osa kestävän kehityksen ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamista kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisesti;

D. ottaa huomioon, että kauppa- ja yhteistyösopimus sisältää pieniä ja keskisuuria yrityksiä koskevan luvun, jossa tunnustetaan tarve varmistaa avoimet ja turvalliset markkinat yrityksille, myös pk-yrityksille, ja pyritään varmistamaan, että niiden tarpeet otetaan huomioon täytäntöönpanoprosessissa, jotta ne voivat hyödyntää sitä;

1. korostaa, että EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisyhteiskunnan, myös työnantajajärjestöjen ja ammattiyhdistysten sekä kansalaisjärjestöjen, on tärkeää osallistua kauppa- ja yhteistyösopimuksen täytäntöönpanoon sen 13 ja 14 artiklan mukaisesti; panee merkille asiaa koskevat EU:n sisäisen neuvoa-antavan ryhmän kokoukset ja suhtautuu myönteisesti kansalaisyhteiskuntafoorumin ensimmäiseen kokoukseen lokakuussa 2022; korostaa, että on tärkeää jatkaa tätä vuoropuhelua ja yhteistyötä;

2. panee tyytyväisenä merkille, että sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevan pöytäkirjan täytäntöönpano kauppa- ja yhteistyösopimuksen puitteissa on toistaiseksi ollut ongelmatonta ja että vuosina 2021 tai 2022 ei havaittu rakenteellisia ongelmia; korostaa kuitenkin, että on tärkeää laatia dynaaminen pöytäkirja, joka mukautetaan sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevien asetusten tarkistukseen;

3. panee merkille, että sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevä erityiskomitea hyväksyi vuonna 2021 muutoksia pöytäkirjan liitteisiin sen vahvistamiseksi, että jäsenvaltiot sallivat edelleen sen, että Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tai Yhdistyneestä kuningaskunnasta lähetettyihin työntekijöihin sovelletaan lähettävän valtion sosiaaliturvalainsäädäntöä tietyin edellytyksin; toteaa lisäksi, että vuonna 2022 aloitettiin valmistelut muun kuin toimivaltaisen valtion myöntämien sairausetuuksien kustannusten korvaamista koskevien taloudellisten määräysten panemiseksi täytäntöön;

4. suhtautuu myönteisesti sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän erityiskomitean pöytäkirjan yhteydessä tekemään päätökseen 1/2023, jolla hyväksytään sosiaaliturvatietojen sähköisen vaihtojärjestelmän (EESSI) käyttö kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisesti[3], ja katsoo, että sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevän hallintotoimikunnan päätösten ja suositusten asiaankuuluvia osia olisi sovellettava pöytäkirjan yhteydessä erityiskomitean suosituksella[3]; kehottaa jälleen jäsenvaltioita varmistamaan, että EESSI-järjestelmä saadaan täysin toimivaksi mahdollisimman pian, ja hyödyntämään nykyisten EU:n rahastojen tarjoamia mahdollisuuksia EESSI-järjestelmän täysimääräiseen täytäntöönpanoon ja julkishallinnon digitalisoinnin jatkamiseen;

[3] Sosiaaliturvan yhteensovittamista käsittelevän kolmannen erityiskomitean alustava esityslista, Lontoo, kesäkuu 2023.

5. muistuttaa, että kauppa- ja yhteistyösopimus edellyttää, että osapuolten taloudellista kumppanuutta tuetaan avoimen ja oikeudenmukaisen kilpailun tasapuolisilla toimintaedellytyksillä ja että kaupan ja investointien olisi tapahduttava tavalla, joka edistää kestävää kehitystä, mukaan lukien taloudellinen ja sosiaalinen kehitys sekä ympäristönsuojelu; panee merkille, että 355 artiklan mukaisesti molemmat osapuolet sitoutuivat pitämään yllä ja parantamaan omia normejaan osaston XI kattamilla aloilla;

6. ilmaisee huolensa viimeaikaisesta kehityksestä, joka saattaa heikentää kauppa- ja yhteistyösopimuksen tasapuolisia toimintaedellytyksiä työ- ja sosiaalialalla Yhdistyneessä kuningaskunnassa; pitää tässä yhteydessä erittäin valitettavana, että heinäkuussa 2022 kumottiin työvoimatoimistoja koskeva kielto palkata tilapäistä henkilöstöä korvaamaan työtaistelutoimiin osallistuvia työntekijöitä, mikä tekee tyhjäksi työntekijöiden oikeuden ryhtyä kollektiivisiin toimiin, kuten lakko-oikeuden; kehottaa Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusta toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet kauppa- ja yhteistyösopimuksen artikloissa esitettyjen tasapuolisten toimintaedellytysten periaatteiden noudattamiseksi;

7. korostaa lisäksi Yhdistyneen kuningaskunnan tiettyä huolestuttavaa lainsäädännöllistä kehitystä, jota on ehdotettu mutta jota ei ole vielä hyväksytty, kuten säilytettyä unionin lainsäädäntöä koskevaa lakiesitystä (kumoaminen ja uudistaminen), lakkoja koskevaa lakiesitystä (palvelun vähimmäistaso) ja tietosuojaa ja digitaalisia tietoja koskevaa lakiesitystä; korostaa, että näillä ehdotuksilla, jos ne hyväksytään, voisi olla vakavia vaikutuksia työntekijöiden oikeuksiin, erityisesti perustavanlaisiin yhdistymisvapauteen ja järjestäytymisoikeuteen sekä oikeuteen työehtosopimusneuvotteluihin ja työtaistelutoimiin, lakko-oikeus mukaan luettuna, ja ne voisivat heikentää Yhdistyneen kuningaskunnan kauppa- ja yhteistyösopimuksen mukaisia sitoumuksia; pitää tässä yhteydessä myönteisenä Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen päätöstä olla hyväksymättä oikeuksia koskevaa lakiesitystä;

8. muistuttaa, että työntekijöiden oikeuksien suojelu on olennaisen tärkeää tasapuolisten toimintaedellytysten ja kestävän kehityksen ylläpitämiseksi muun muassa kauppa- ja yhteistyösopimuksen 355, 386, 387, 399 ja 524 artiklan mukaisesti; kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti tässä asiassa tapahtuvaa kehitystä ja hyödyntämään kaikkia saatavilla olevia keinoja puuttuakseen huolenaiheisiin, joita näiden ehdotusten hyväksyminen saattaa herättää XI osaston 6 luvun soveltamiseksi, muun muassa käymällä vuoropuhelua kumppanuusneuvostossa ja erityiskomiteoissa, kuulemalla EU:n sisäistä neuvoa-antavaa ryhmää ja tarvittaessa käyttämällä 389 artiklassa tarkoitettuja riitojenratkaisumekanismeja;

9. panee merkille, että Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus ilmoitti kesäkuussa 2021 aikomuksestaan perustaa yksi työoikeuksien valvontaelin, jonka tehtävänä on varmistaa maan työlainsäädännön[4] keskitetty valvonta, jotta voidaan parantaa nykyisten elinten koordinointia ja tehokkuutta ja laajentaa täytäntöönpanon valvontaa uusille aloille; panee kuitenkin merkille, että ehdotuksen käsittelyssä ei ole tähän mennessä edistytty; kehottaa komissiota seuraamaan edelleen tiiviisti asiaankuuluvien työ- ja sosiaalinormien täytäntöönpanoa kauppa- ja yhteistyösopimuksen ja kaiken

[4] Department for Business, Energy & Industrial Strategy, UK. Establishing a new single enforcement body for employment rights, 2021.

siihen liittyvän kehityksen mukaisesti ja jatkamaan toimiaan Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen kanssa kauppa- ja yhteistyösopimuksen täysimääräisen noudattamisen varmistamiseksi;

10. pitää erittäin valitettavana, että Yhdistynyt kuningaskunta kohteli vuonna 2021 viiden EU:n jäsenvaltion työntekijöitä syrjivästi pitkäaikaisia työviisumeja koskevien alennettujen maksujen osalta; pitää myös valitettavana, että Yhdistynyt kuningaskunta on sittemmin luopunut Euroopan sosiaalisen peruskirjan 18 artiklan 2 kohdan noudattamisesta ja sen seurauksena poistanut työhön liittyvien viisumimaksujen alennukset kaikilta EU:n kansalaisilta helmikuusta 2022 alkaen; kehottaa komissiota ryhtymään kaikkiin tarvittaviin toimiin ja ottamaan tämän asian jatkossakin esille kumppanuusneuvostossa sekä avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävää kehitystä käsittelevässä erityiskauppakomiteassa;

11. kehottaa EU:ta ja Yhdistynyttä kuningaskuntaa selvittämään mahdollisuuksia yhteistyön lisäämiseen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoon työllisyyden ja sosiaalisen suojelun aloilla; toteaa, että keskinäisellä yhteistyöllä voidaan parantaa työllisyyspolitiikan täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa ja varmistaa oikeudenmukainen kilpailu ja kasvu yrityksille ja työntekijöille sekä EU:ssa että Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

58 artikla – Valiokuntien yhteiskokoukset Ilmoitettu istunnossa (pvä)	15.12.2022
Hyväksytty (pvä)	18.7.2023
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 34 –: 1 0: 5
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Atidzhe Alieva-Veli, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Ilan De Basso, Jarosław Duda, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Elisabetta Gualmini, Agnes Jongerius, Irena Joveva, Katrin Langensiepen, Elena Lizzi, Sara Matthieu, Max Orville, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Elżbieta Rafalska, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Mounir Satouri, Romana Tomc, Nikolaj Villumsen, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tomáš Zdechovský
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Alex Agius Saliba, Carmen Avram, Gheorghe Falcă, Aurore Lalucq, Evelyn Regner
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Andrey Novakov, Carina Ohlsson, Helmut Scholz, Ralf Seekatz

LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA

34	+
PPE	David Casa, Jarosław Duda, Gheorghe Falcă, Cindy Franssen, Andrey Novakov, Ralf Seekatz, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Irena Joveva, Max Orville, Dragoş Pîslaru
S&D	Alex Agius Saliba, Marc Angel, Carmen Avram, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Ilan De Basso, Elisabetta Gualmini, Agnes Jongerius, Aurore Lalucq, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Daniela Rondinelli
The Left	Helmut Scholz, Nikolaj Villumsen
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Sara Matthieu, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri

1	-
ID	Dominique Bilde

5	0
ECR	Chiara Gemma, Elżbieta Rafalska, Pirkko Ruohonen-Lerner
ID	Elena Lizzi, Stefania Zambelli

Symbolien selitys:
+ : puolesta
- : vastaan
0 : tyhjää